

nye

SARPSBORG BIBLIOTEK

mulighetsstudie for Sarpsborg kommune

MODERNE BIBLIOTEK

Et moderne bibliotek er ikke lenger "bare" et bibliotek, men skal som oftest romme langt fler funksjoner. Ordet bibliotek kommer av de greske ordene biblio= bok og theke = lager. Den digitale og sosiale utviklingen stiller en rekke nye krav til biblioteket. Bibliotek er ikke lenger bare lager for bøker, men skal også være et tilbud til innbyggerne som fremmer opplysning, utdanning og kulturell aktivitet. Det er også en viktig sosial møteplass med tilgang til informasjon og utveksling av kunnskap. Det skal ha en god atmosfære hvor man kan slappe av, jobbe og lese, men det må også være rom for aktivitet, kultur og lek.

Det er kanskje ikke alle som kjenner til det brede spekteret av tilbud som er tilgjengelig til fri bruk i dagens bibliotek. Det er derfor viktig å synliggjøre både biblioteksbygningen, bibliotekets tilbud og invitere inn.

Det er viktig at bygget er godt synlig i bybildet, så det er lett å finne det. Det er viktig med en godt synlig hovedinngang som åpner seg opp mot byen og inviterer inn. Det er også viktig med synlige og gode koblinger mellom ny og gammel bebyggelse samt internt mellom funksjoner.

FORSLAG TIL UTVIDELSE AV HOVEDBIBLIOTEKET I STOCKHOLM

VENNESLA BIBLIOTEK

BRIDGETON PUBLIC LIBRARY

BALLYFERMOT PUBLIC LIBRARY

YSTAD BIBLIOTEK

NESODDEN BIBLIOTEK

SITUASJON - biblioteket og byen

GRUNNLAG

Denne utredningen omfatter mulighetsstudie for utvidelse av det eksisterende hovedbiblioteket i Sarpsborg sentrum på eiendom 1/780 og 1/196.

Ny bygningsmasse bør kunne romme mellom 3000 og 5000 kvm. Den nye bygningsmassen kan plasseres på en av eiendommene eller fordeles over begge. Eiendommene har en grunnflate på hhv 835,6 kvm og 785,4 kvm som ikke er bebygget.

Det er et ønske om at bebyggelsen, i tillegg til biblioteksfunksjonen, også skal ha plass til:

- Kulturtorg/møteplass
- Medielandskap og veiledning
- Studie- og møtesenter
- Verksteder
- Kontorfellesskap

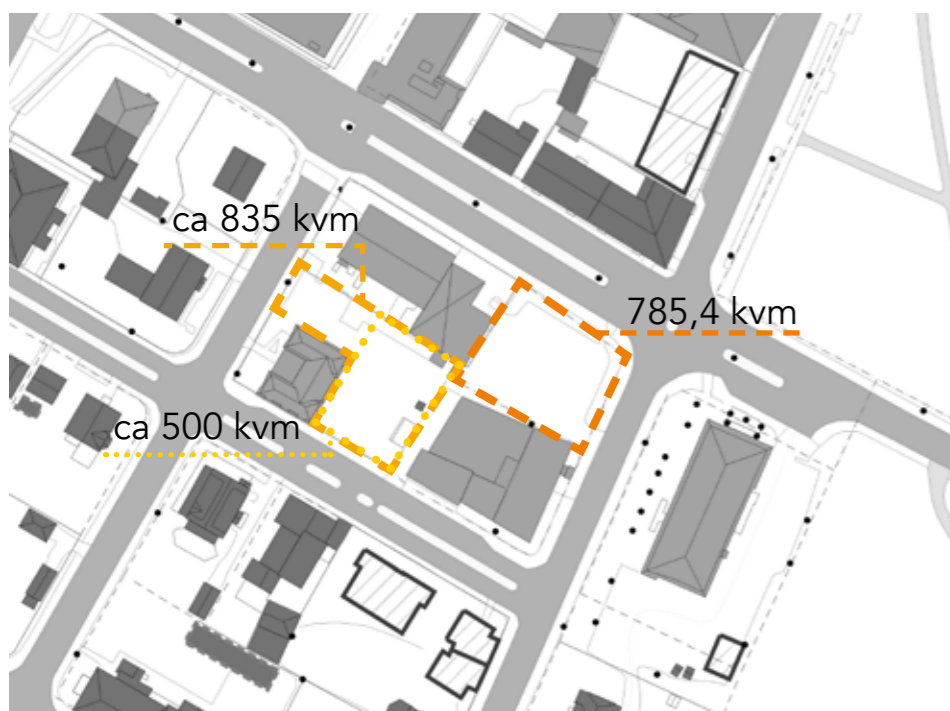
Eiendommen ligger sentralt i Sarpsborg sentrum. Det er kun en kort spasertur unna alle de tre sentrumsskolene, bussterminalen, Sarpsborg torg, gågata, Kulåsparken og Kirkeparken.

Det eksisterende biblioteket er bygget opp med en mosaikk av 5 bokser i ulike størrelse. Fasadene er ganske nøytrale og har en framhevet, men ganske lukket, hovedinngang.

Det er kun en smal passasje mellom frikirken i nord og det eksisterende biblioteket i syd som kobler sammen de to eiendommene i øst og vest.

Eiendommen mot øst som i dag er parkering har et areal på 785,4 kvm. På eiendommen i vest hvor Glenghuset ligger er det ca 835 kvm ledig om man regner med alt areal og ca 500 ledig om man kun regner med hagen helt inn til frikirken.

Det er kun en kort gåtur til alle tre sentrumsskolene som dekker alle klassetrinn.

Mot syd og øst grenser eiendommene mot villabebyggelse i vest ligger festiviteten med 2 høye etasjer + sokkeletasje og i nord er det tettere og mer urban bebyggelse i 3 + etasjer.

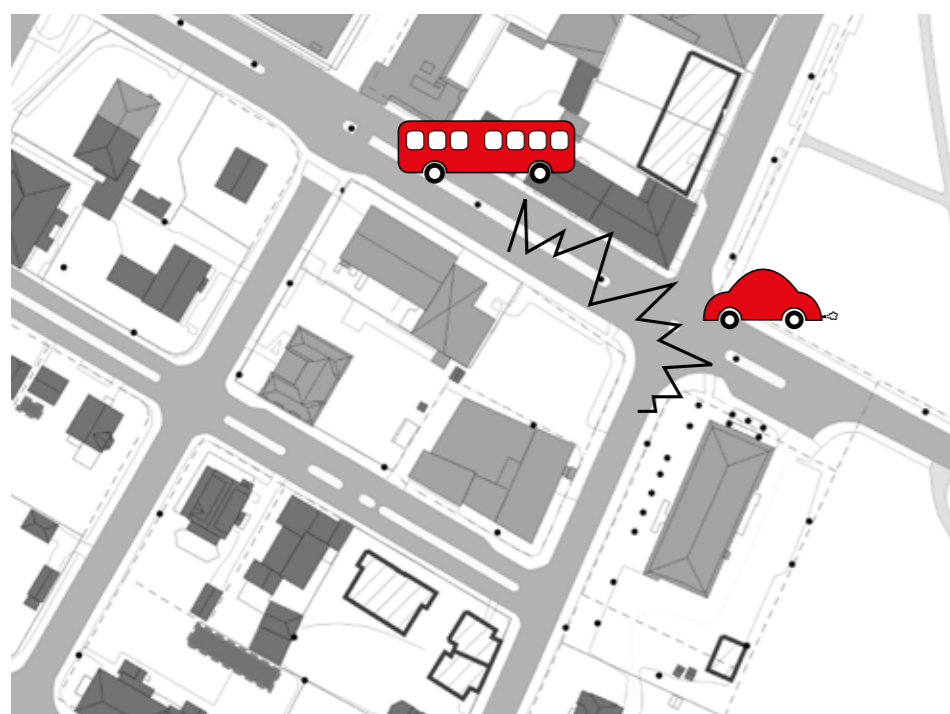
Grønt drag fra Kirkeparken og Kulåsparken til hagen bak Glenghuset og videre ut i villaområdet. Mulig åpning mot Kulåsparken syd for Festiviteten.

Sandesundveien er med i riksantikvarens NB! register over nasjonale kulturminner i by. Glenghuset, biblioteket og Festiviteten samt kvartalsstrukturen er med i kommunens verneverdivurering og anses som viktig for byen. I Nord Øst ligger ogs Sarsborg kirke.

Nøkkelpunktet, og den mest sentrale plassen for adkomst til eiendommene, er fra krysset Korsgata/Sandesundveien

Den mest trafikkerte siden er ut mot Korsgata i nord hvor det i dag også er venteplass for bussene. Dette medfører en del trafikkstøy.

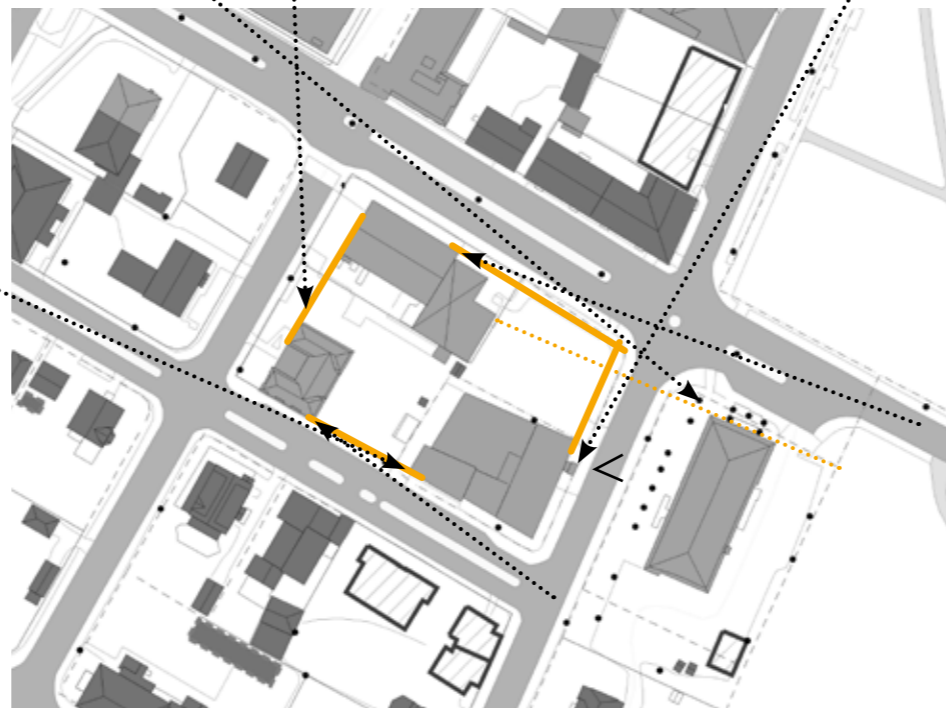
Best solforhold fra Grotterødgata inn mot hagen bak Glenghuset.

Letteste tilgang for gående fra byen og parken over parkeringsplassen og på hver side av Glenghuset for å komme til blant annet St.Olav VGS og kobling til bussterminalen.

ANALYSER

YTRE GRENSER OG SIKTLINJER

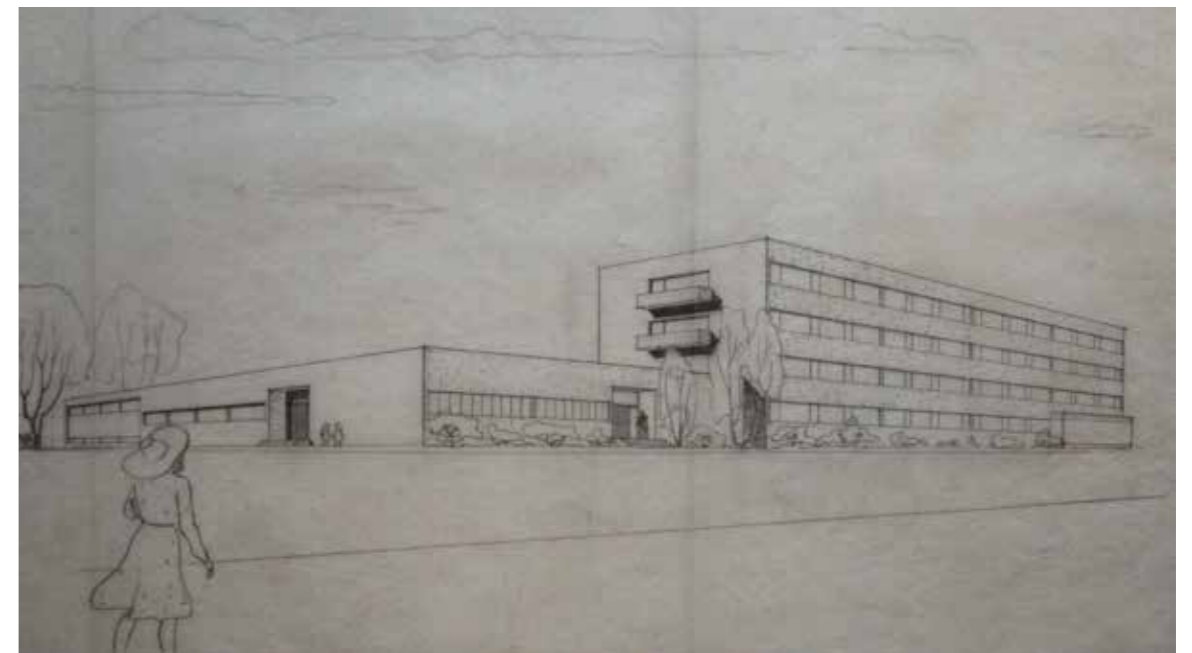
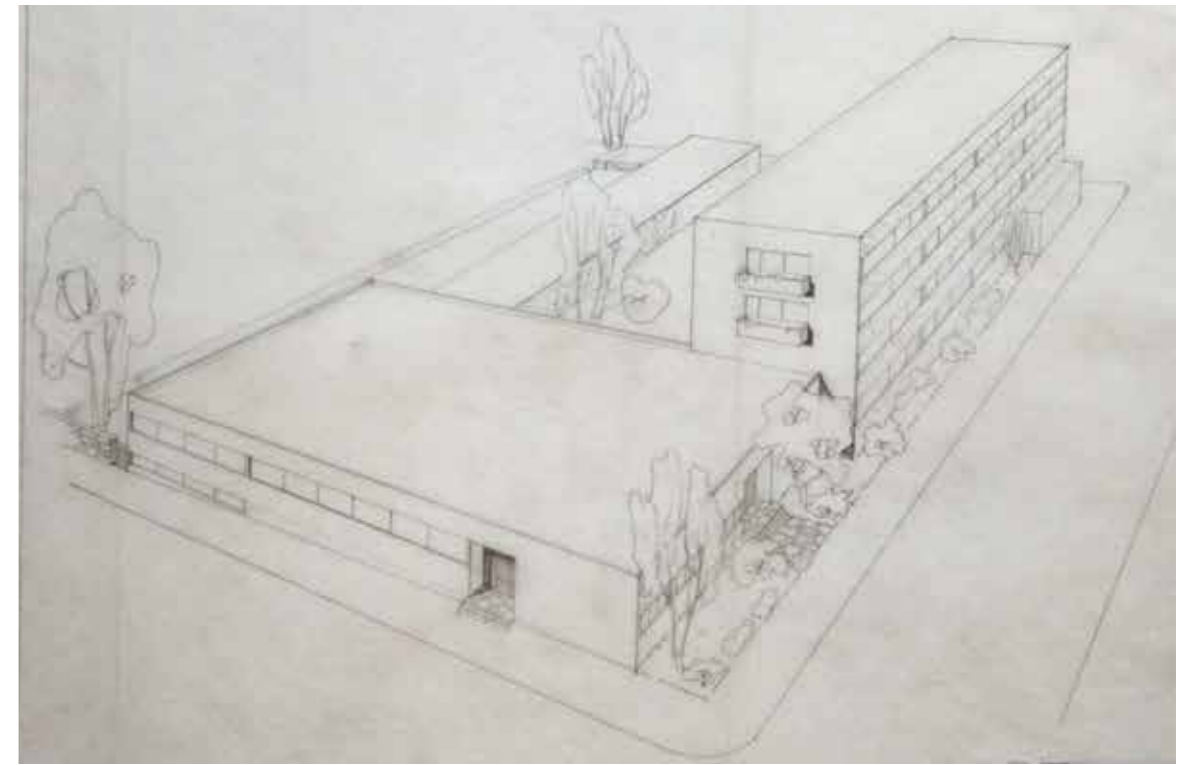
Oransje helstreker viser ytre byggelinjer og sorte prikkete streker viser siktlinjier mot ulike målpunkt.

TETTE GAVLER PÅ EKSISTERENDE BYGNINGER

På biblioteket er det tette gavler mot nord og vest og på Glenghuset er det en tett gavel mot øst og deler av gavel mot nord.
Gamle skisser fra Ove Bang viser en tenkt videreutvikling med tetting av hjørnet mot Kirkeparken med et lite kioskbygg i front og et større bygg bak eller en fire etg blokk ut mot Sandesundveien i forlengelse av biblioteket.

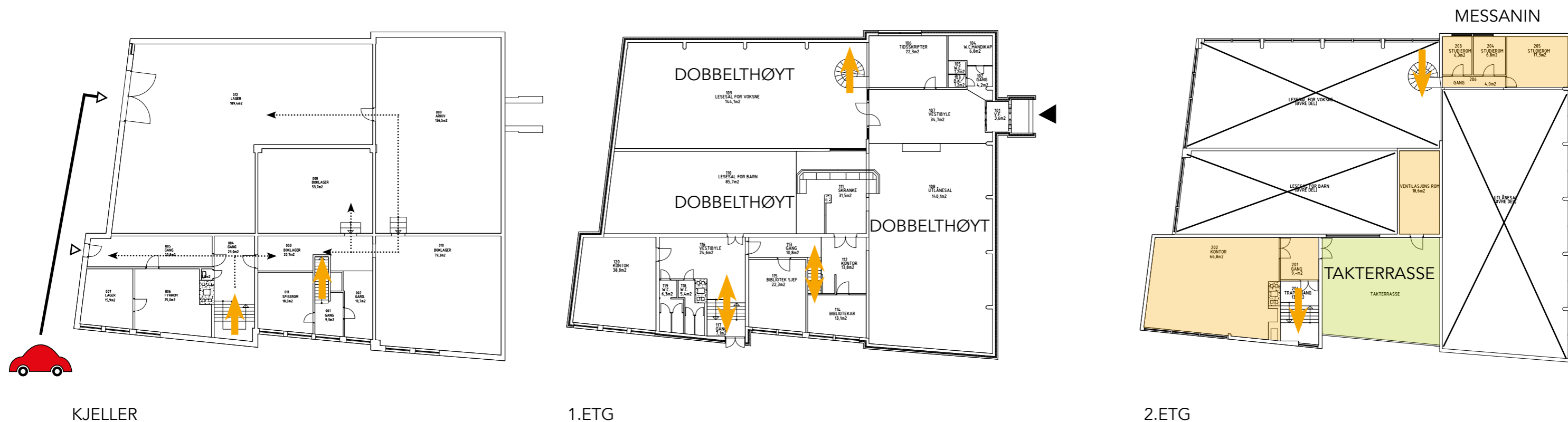
KOBLING MELLOM EKSISTERENDE OG NYTT

Biblioteket er i 1. etg plan delt inn i tre store dobbelthøye saler, vertikal kommunikasjon og mindre rom mot syd og en messanin med trapp fra sal i nord.

I 2. etg er det kun messaninen i nord pluss eventyrsalen i syd/vest som er bruksrom.

Kjelleren har en tidligere parkeringskjeller med nedkjøring fra syd.

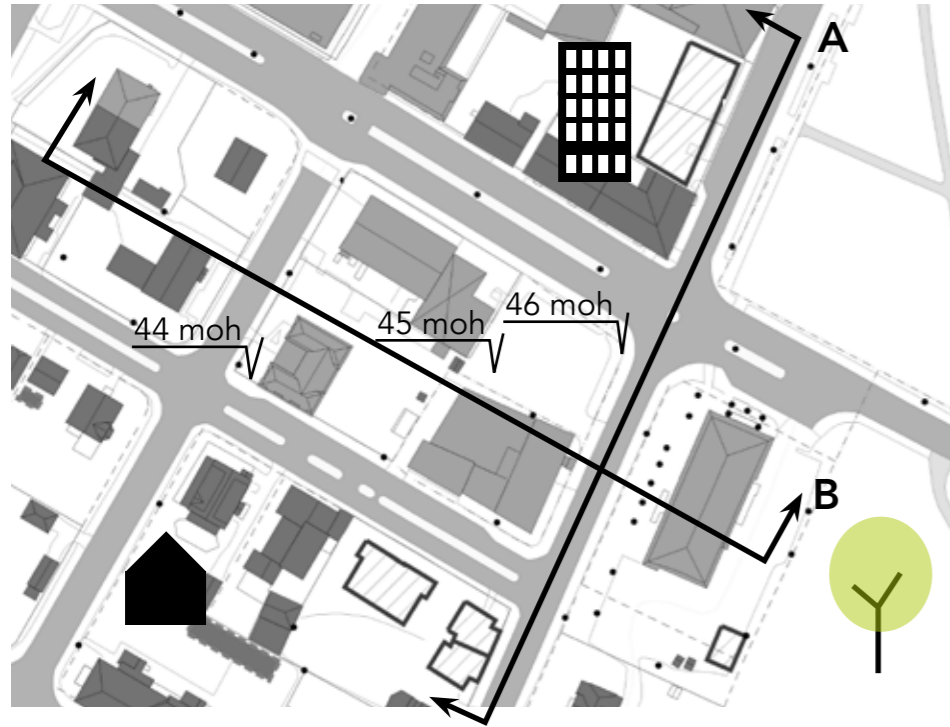
POTENSIALE I OMGIVELSENE - UTEROM

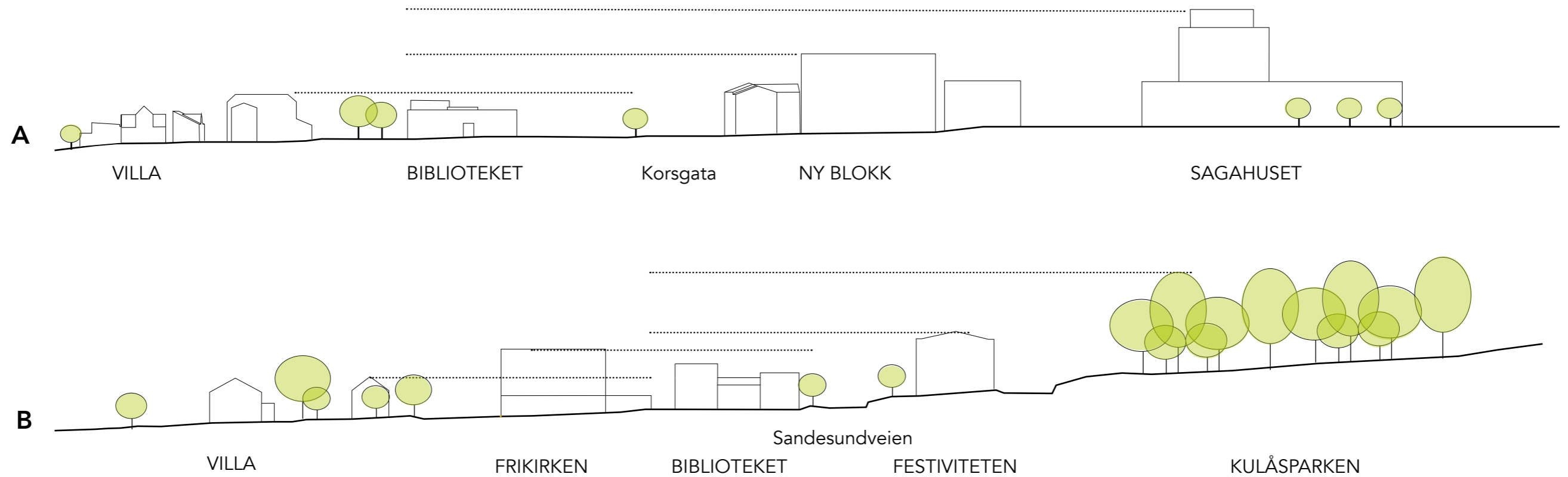
Området er omgitt av flere gode grønne rekreasjonsområder. I øst ligger Kulåsparken og Kirkeparken. I syd ligger bibliotekets takterrasse og Glenghusets bakhage. I øst ender Dronningensgate som blindvei forbi Glenghuset og Frikirken med svært begrenset trafikk. Dette er et areal med potensial for annen bruk. I syd/vest har byen også en grønnere karakter og domineres av villabeybyggelse med grønne hager. Det er også mulighet for takterrasser på nye bygninger.

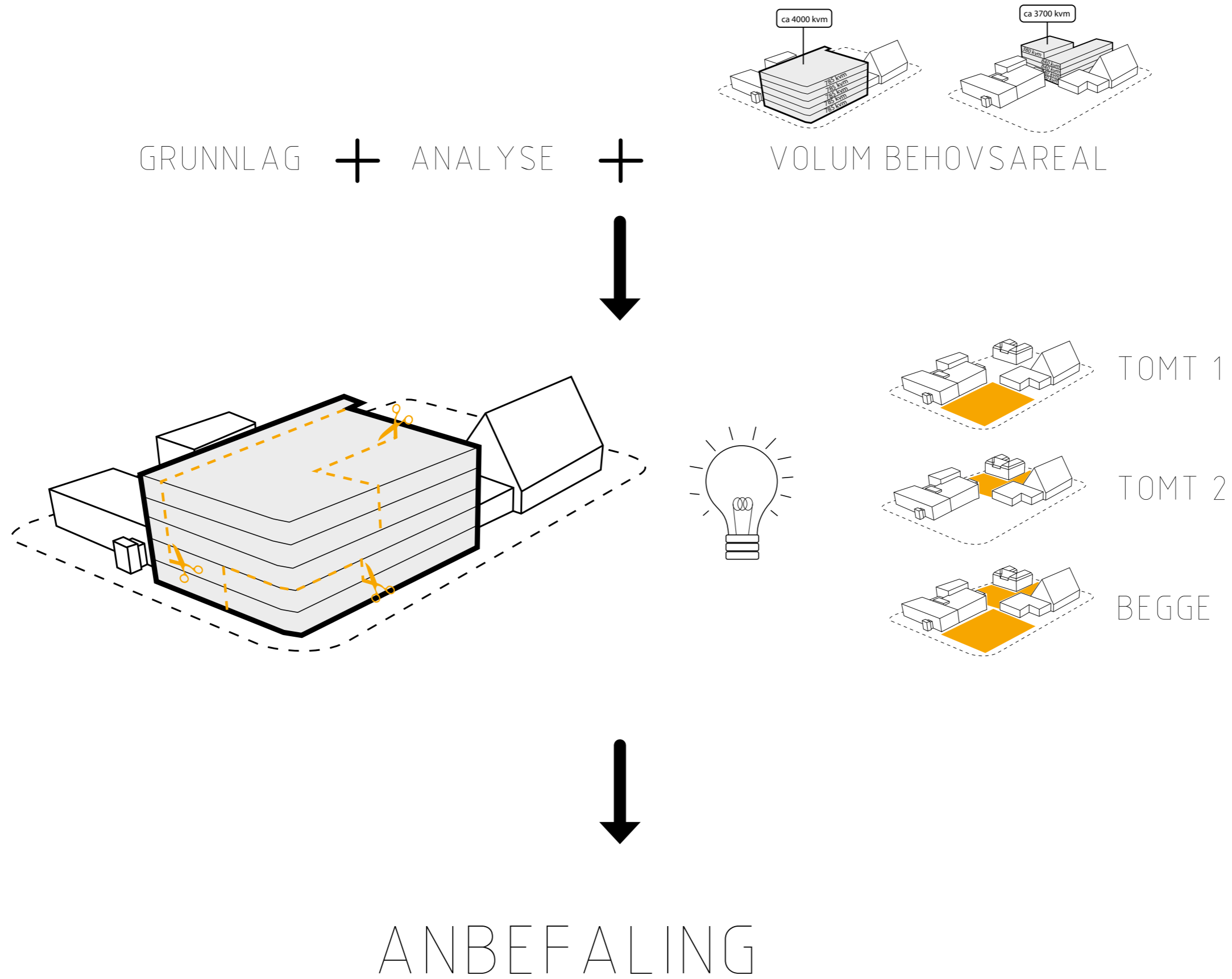
SITUASJONSSNITT

Kvartalet ligger i grensen mellom villaområder og urban bybebyggelse og park.
Innenfor det aktuelle kvartalet faller terrenget med 2 meter.
Snitt **A** går i Sandesundveien sett mot biblioteket
Snitt **B** går gjennom kvartalet sett mot Frikirken.

PROSESS

Grunnlaget og analysene gir noen konklusjoner som avgrenser videre arbeid noe.

GLENGTOMTEN

Glenghuset har en lukket, selvstendig form som det ikke anbefales å "bygge inn". Høyde på et fortettingsprosjekt på denne eiendommen bør ha høyde som ikke overstiger gesimshøyden på Glenghuset. Mot biblioteket kan høyden økes da biblioteket er en enklere bygningskropp å bygge inntil.

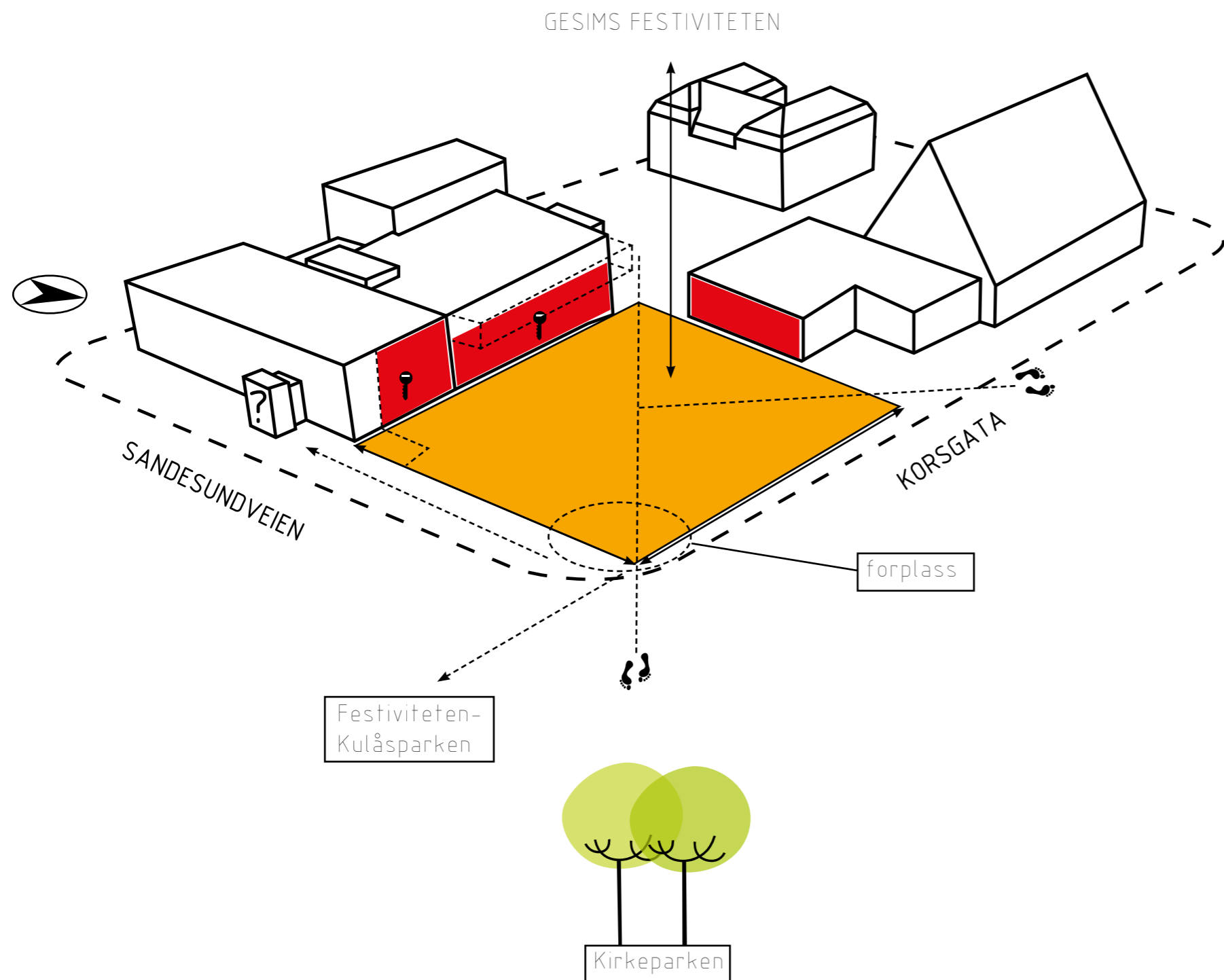
"Glenghagen" er solrik, vender ut mot stille side og har potensial for økt kvalitet og bruk. Et stort og høyt volum på denne eiendommen ville skygget for hjørnetomten og gjort den enda mindre attraktiv som byrom.

Vi mener at denne eiendommen ikke egner seg for å bygge et stort nytt bygg og at den bør brukes som et "byggetrinn 2" med mulighet for ytterligere utvidelse i framtiden eller evt som et nødvendig tillegg til et litt mindre volum på hjørnetomten.

HJØRNETOMTEN

Eiendommen på hjørnet ut mot Sandesundveien/Korsgata er i dag et åpent hull i bybildet. Denne eiendommen, i motsetning til Glengtomen, trenger et bygningsvolum som definerer hjørnet. Et nytt bygg her vil ligge mellom relativt høye bygg - Frikirken, Festiviteten, Storbyen, Sagahuset og parkene med høye trær og mye åpent rom. Vi mener derfor at denne eiendommen tåler et større bygningsvolum. En ny hovedinngang bør ligge i eller ved hjørnet og henvende seg mot Kirkeparken som har kapasitet til økt bruk. Eiendommens beliggenhet på et relativt trafikkert hjørne og mot skyggesiden gjør at en urban plass bør vurderes å trekkes helt eller delvis inn i bygget og det bør heller lages plass for takterrasser på solsiden mot

Retningslinjer tomt 1

- Kan bygge inntil
- 🗝 Kan koble sammen
- Bør være avstand
- ↔ Byggelinjer
- 👣 Bevegelseslinjer
- ←----- Siktlinjer

- Grenser mot fortau i Sandesundveien og Korsgata: "Sarpsborg-modellen" med bygg i gatelivet og brutte hjørner
- Behov for møteplass ved inngangsparti (ute eller inne)
- Siktlinje mot Festiviteten og Kulåsparken
- Siktlinje mot eksisterende bibliotek (synlige hjørner for å vise den sluttede formen)

Kan bygge helt inntil Frikirken

Bibliotekets eksisterende hovedinngangs framtidige funksjon må vurderes.

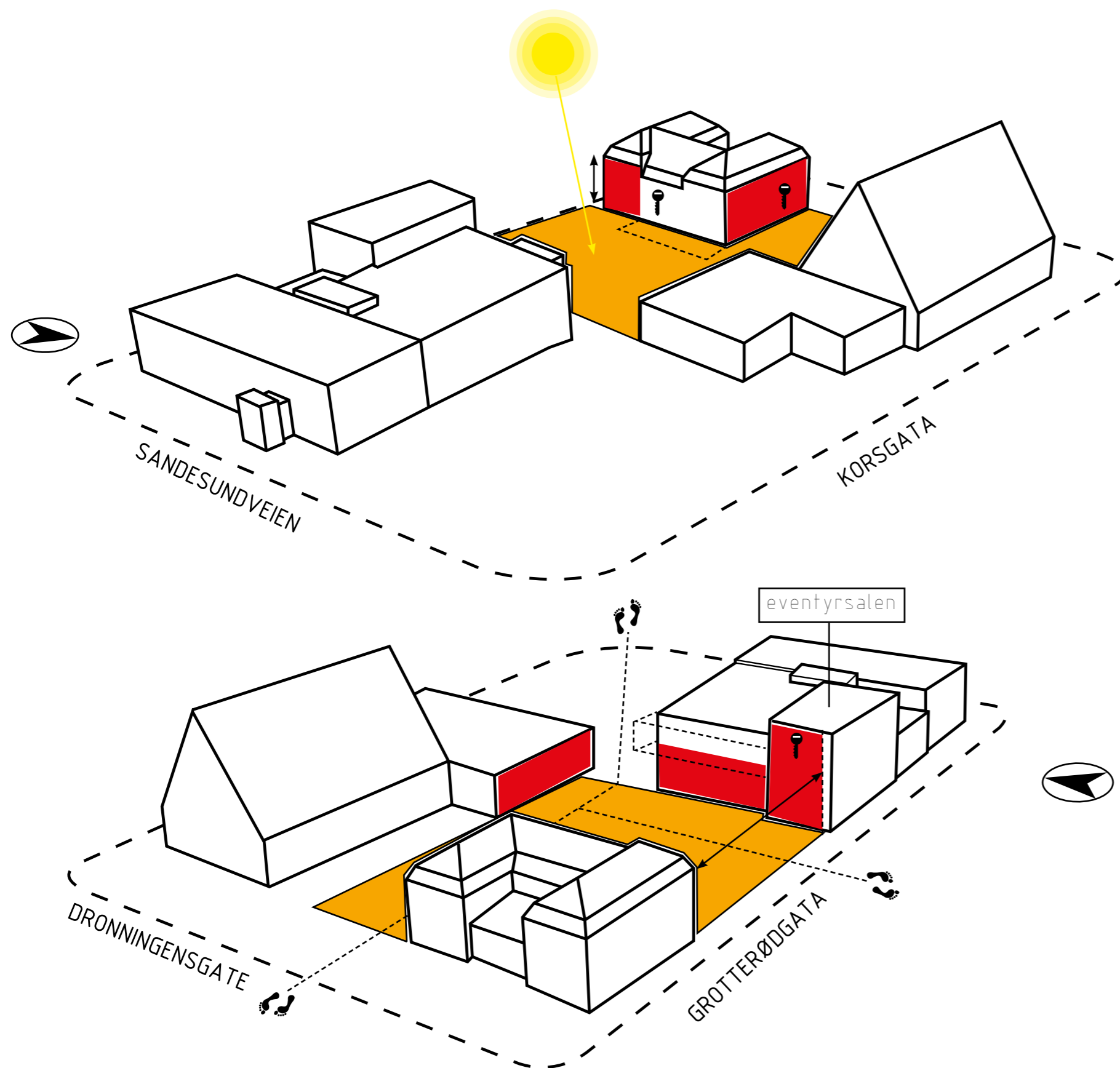
Overlys i eksisterende bibliotek bør bevares pga særtrekk og funksjon.

Kobling mellom nytt og eksisterende bygg i nord-vest. Kobling kan gjøres på langveggen, men det medfører at eksisterende originale innredning må rives.

Mulighet for å gå igjennom bygget fra flere sider

Nytt bygg forholder seg til flere høyere omkringliggende bygg og ligger sentralt med en viktig funksjon. Gesims mot Sandesundveien bør ikke overstige Festiviteten's gesimshøyde (ref. snitt B)

Retningslinjer tomt 2

● Kan bygge inntil

⌋ Kan koble sammen

----- Bør være avstand

↔ Byggelinjer

----- Bevegelseslinjer

Det kan bygges helt ut mot kirken og mot tomtegrense i Grotterødgata, men noe trukket tilbake fra hjørnet på biblioteket.

Bygge helt inntil tett gavel på Glenghuset i øst, men beholde avstand mot resten av fasaden med dører og vinduer. Alternativt kan man bygge sammen helt i første etasje.

Kobling til Glenghuset kan skje via dør på østvegg eller nordveggen.

Kobling til eventyrsalen må vurderes.

Det må sørges for at det er mulig å bevege seg igjennom biblioteket fra tre sider slik at kvartalet åpnes opp selvom det bebygges.

“Glenghagen” må erstattes med atrium, bakhage eller terrasse som kan gi dagslys til et potensielt dypt volum. Bebyggelsen kan også trekkes tilbake ved Grotterødgata og skape et grønt areal mellom gate og ny bebyggelse.

Glenghuset har en lukket form. Et nytt bygg må underordne seg Glenghusets gesimshøyder mot Glenghuset, men med mulighet for tilbaketrukket 3. etg og tilkoblingspunkter mot eksisterende bibliotek.

ALT 1 (Arbeidsgruppens foretrukne modell)

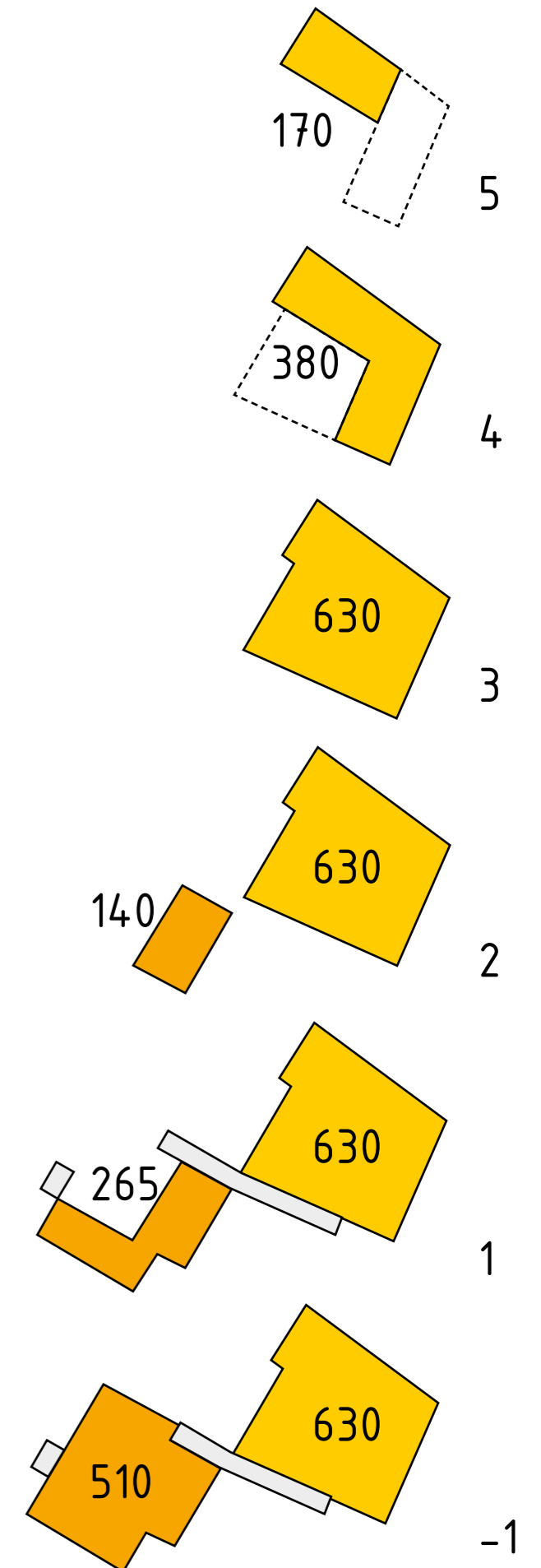
3985 kvm

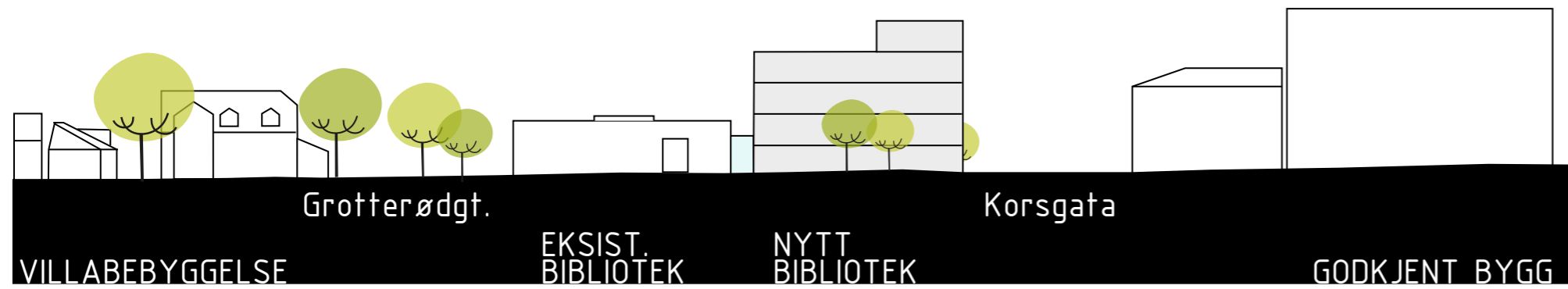
Bygningskroppene tar inspirasjon fra eksisterende bibliotek og settes sammen som en komposisjon av flere volumer som stiger i høyde fra vest mot øst.

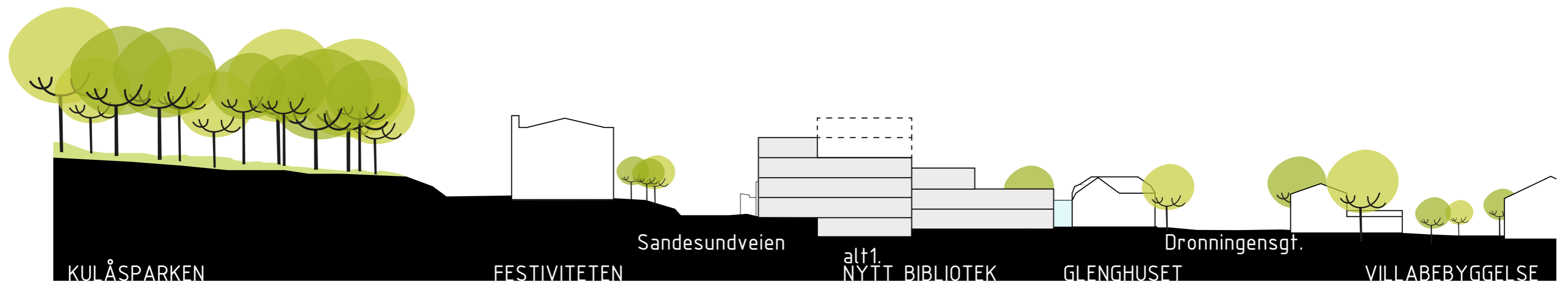
915 kvm 3070 kvm

ALT 1 SITUASJONSSNITT

ILLUSTRASJONSSNITT GJENNOM SANDESUNDVEIEN, SETT MOT BIBLIOTEKET

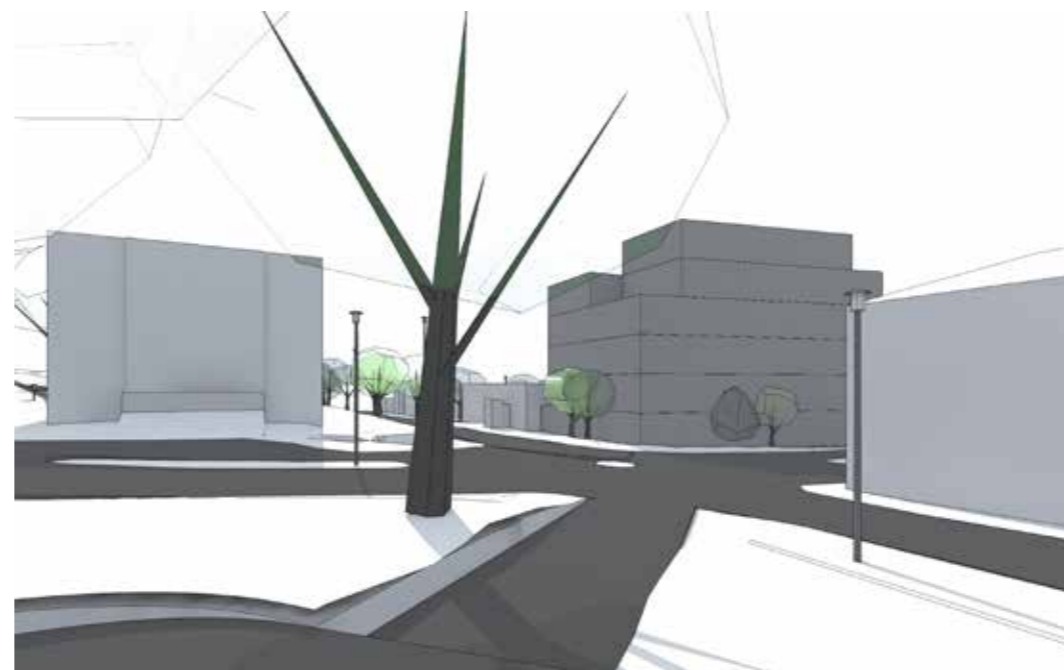

ILLUSTRASJONSSNITT GJENNOM KVARTALET, FORSKJØVET GJENNOM NYTT BIBLIOTEK PÅ VENSTRE SIDE OG GJENNOM GLENGHUSET PÅ HØYRE SIDE

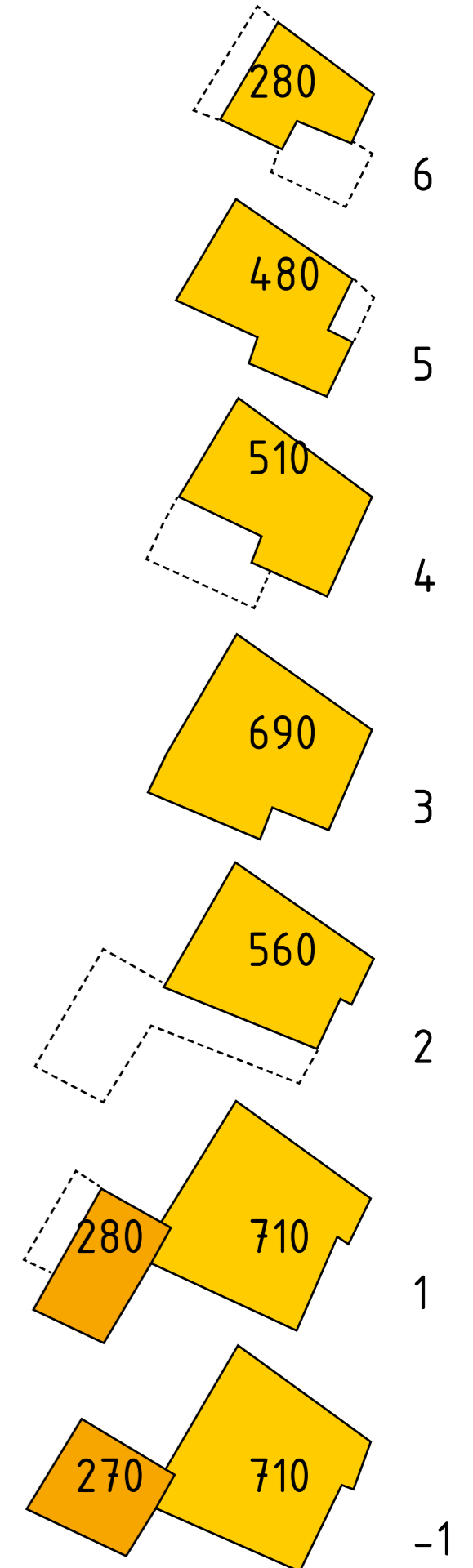
ALT 2
4490 kvm

Hovedbygningsskroppen fyller hele hjørnetomten og det skapes mindre terrasser oppover ved at trykkes og dras i denne. Et mindre, flatere volum på Glengtomten.

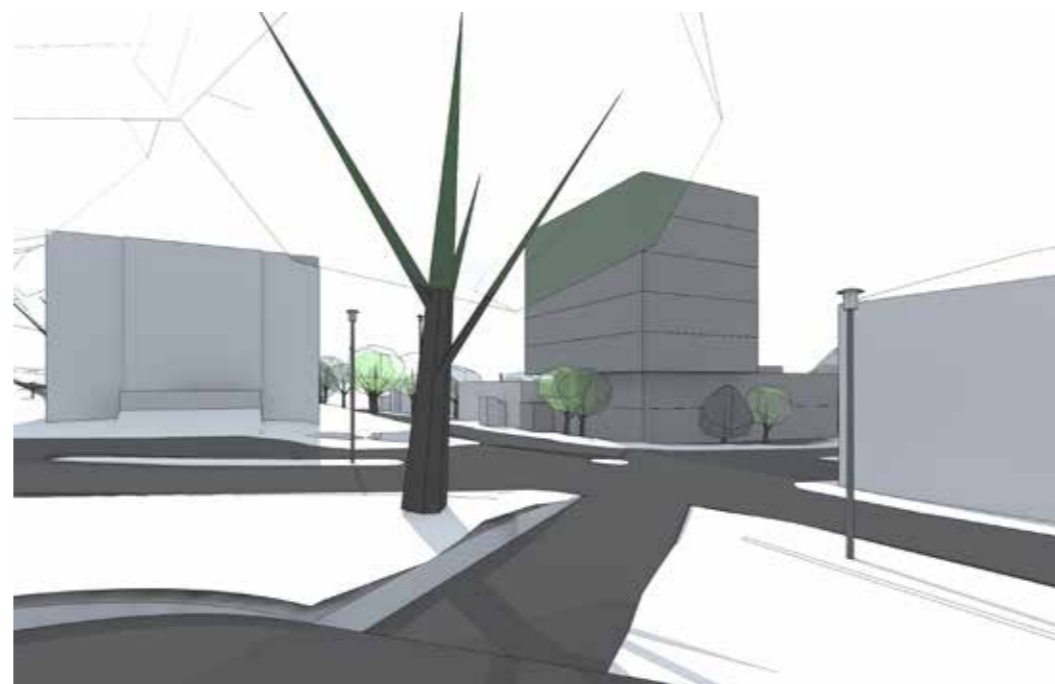
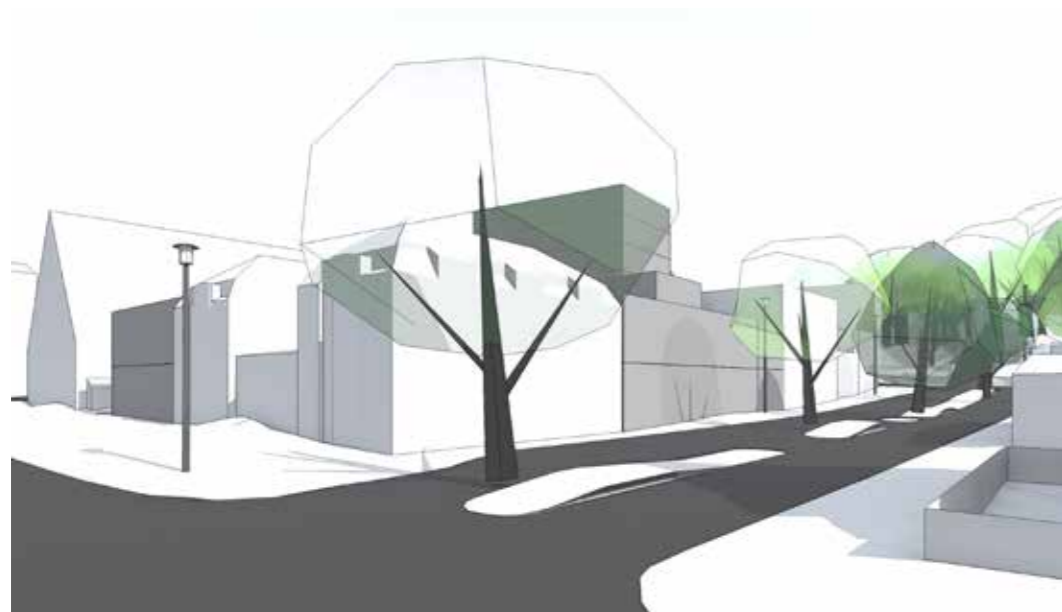
550 kvm 3940 kvm

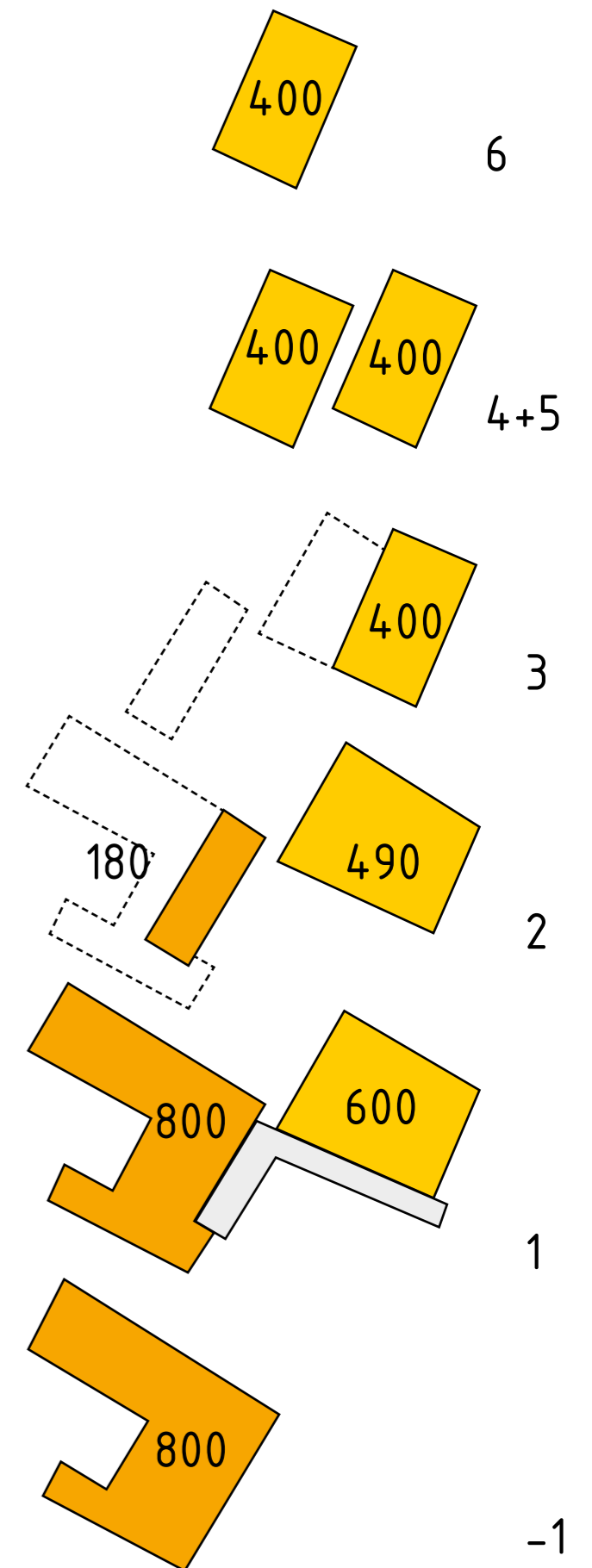
ALT 3
4870 kvm

Et lavt, men relativt stort volum på Glengtomten og et høyere volum på en litt tilbaketrukket 2 etg sokkel på hjørnetomten.

1780 kvm 3090 kvm

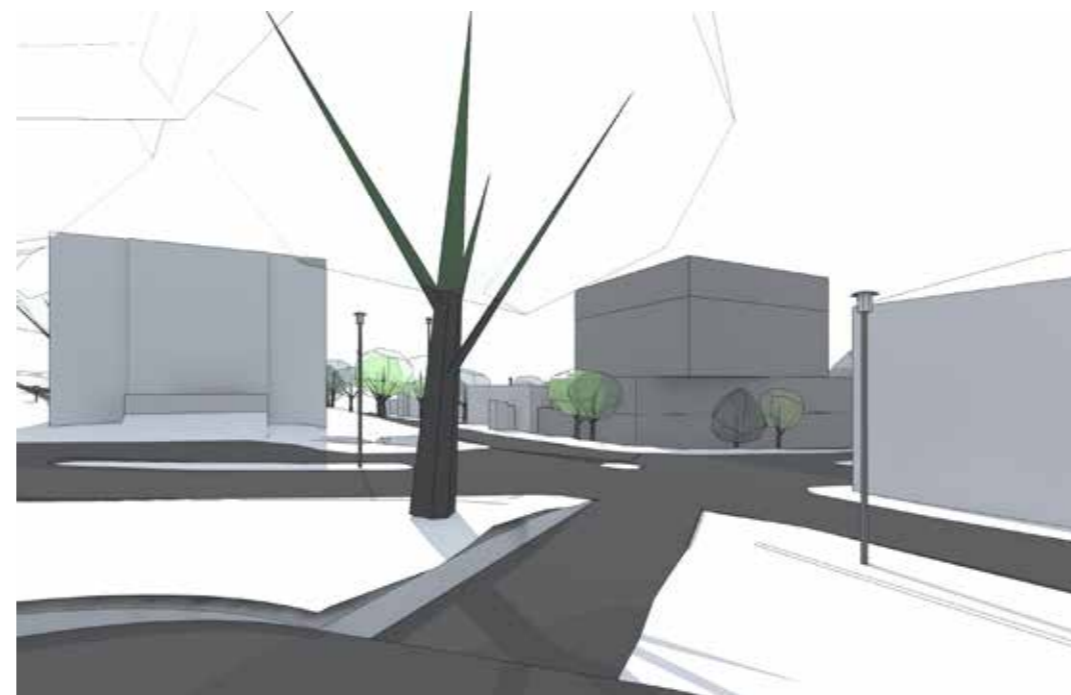
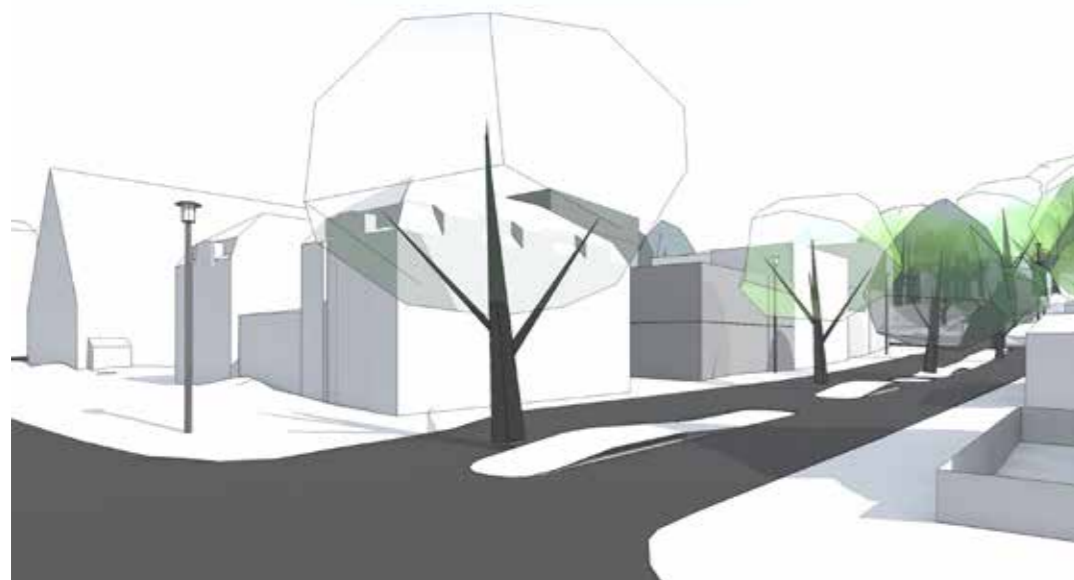
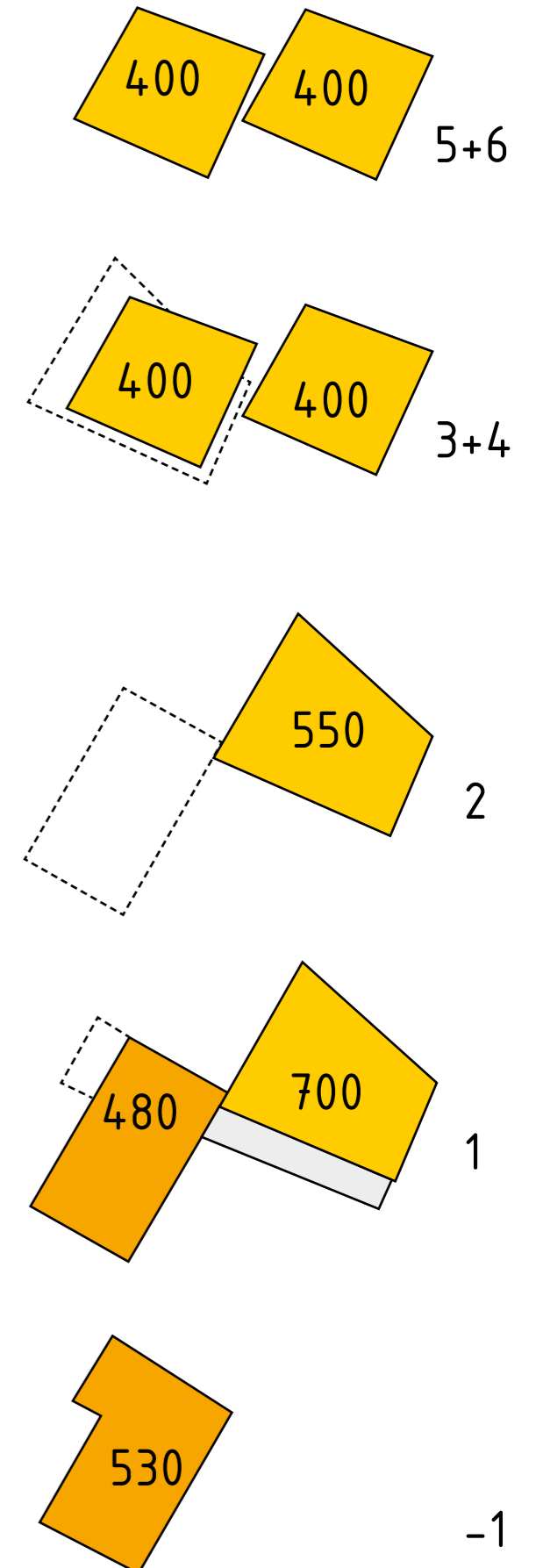

ALT 4
3860 kvm

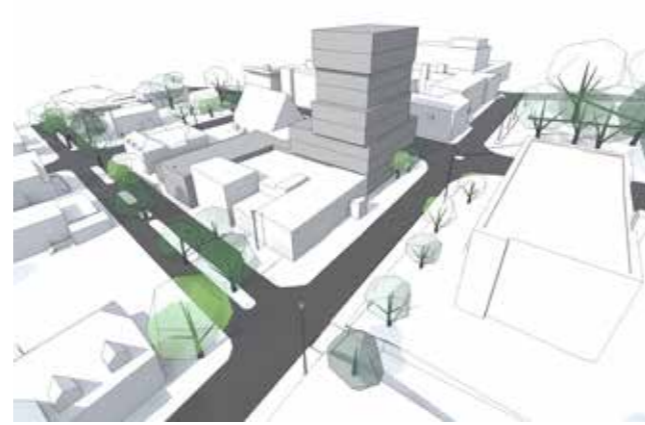

Et mindre volum på Glengtømten inn mot biblioteket og et volum i tre etg på en to etg tilbaketrukket sokkel på hjørnetømten

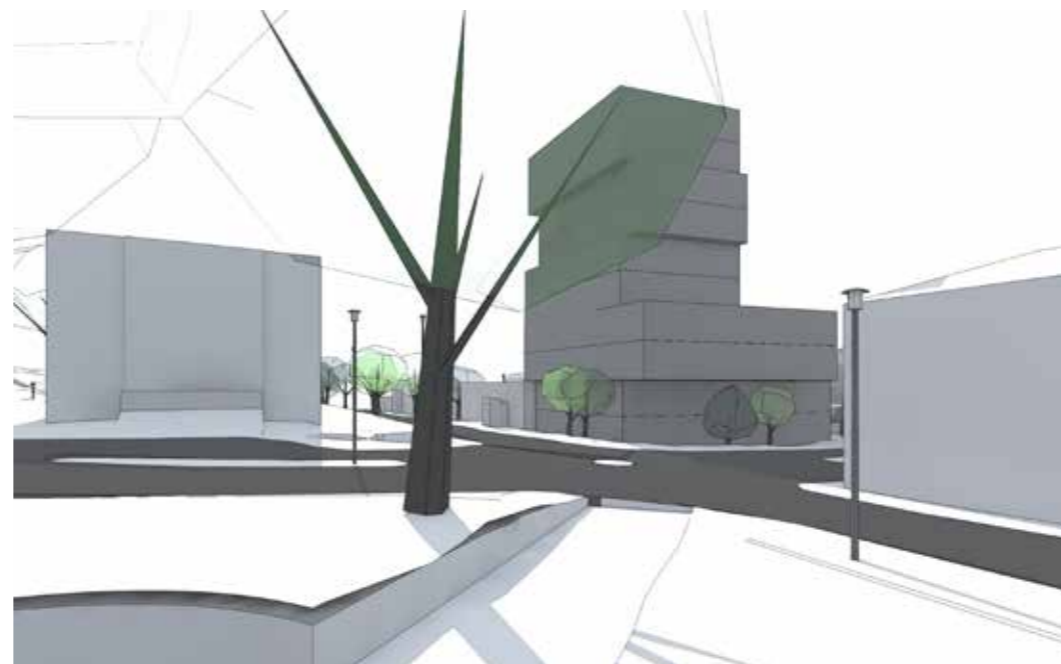
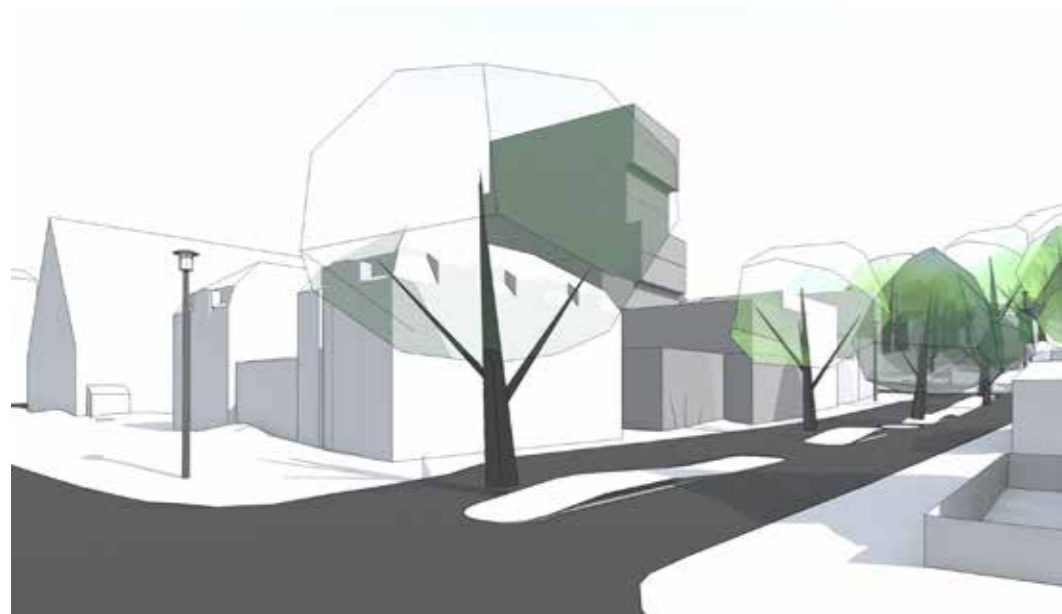
1010 kvm 2850 kvm

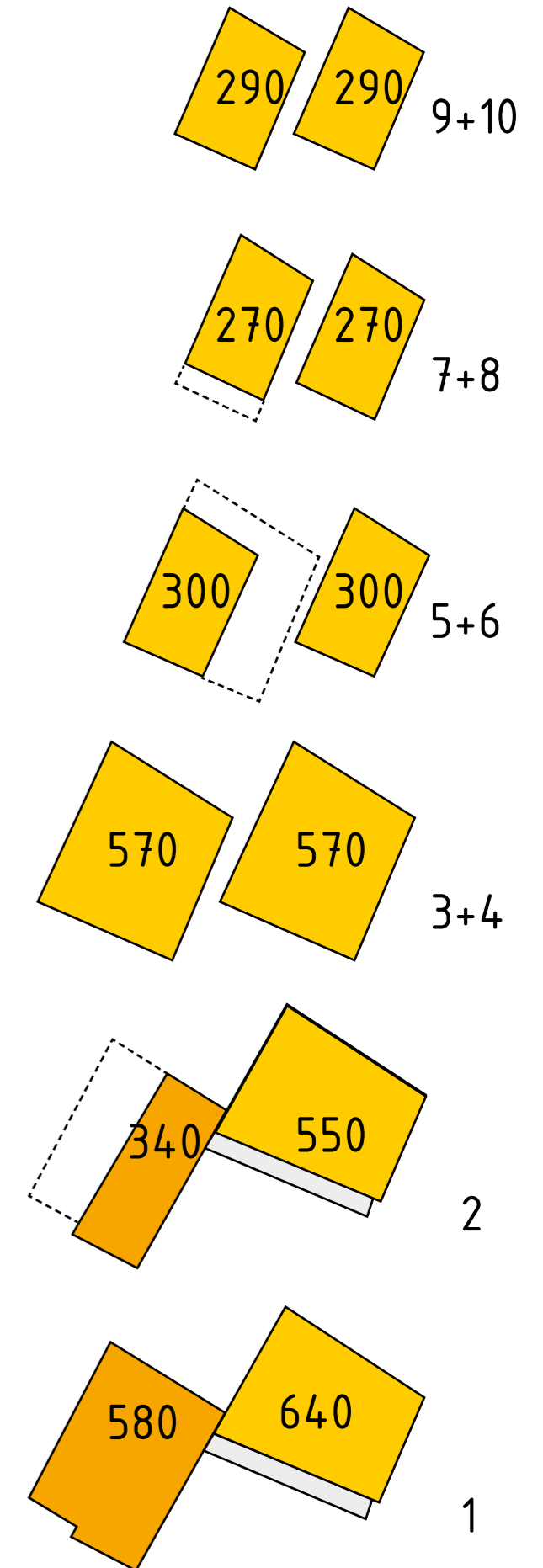
ALT 5
4970kvm

Et volum i 1/2 etg på Glengtomten og en "bokstabel" på 6 etg på en 4 etg sokkel på hjørnetomten hvor de to nederste etasjene er tilbaketrukket

920 kvm 4050 kvm

KONKLUSJON

Målet med dette arbeidet var å se på eiendommenes potensial for å kunne romme et framtidig bibliotek og eventuelt sette et regelsett for framtidig skisseprosjekt for nytt bibliotek.

Gjennom analyser og volumstudier konkluderes det med at eiendommene har potensial for å kunne bebygges med et tilstrekkelig stort areal. Volumstudiene viser et spenn på mellom 3500 og 5000 kvadratmeter.

Det anbefales at det legges størst vekt på utnyttelse av hjørnetomten mot Sandesundveien og Korsgata (T1). Denne ligger mot nord/øst og på et trafikkert hjørne. Det ligger ganske store bygningsmasser i nord, øst og vest og en åpen park mot nord/øst.

Det er ønskelig at bebyggelsen på denne eiendommen trekkes noe tilbake i de nederste etasjene og at den oppover i høyden volummessig spiller sammen med Festiviteten. Det anbefales at gesims på nytt bygg spiller sammen med gesims på Festiviteten, men at nytt bygg kan trappes opp mot Korsgata og Frikirken. For å synliggjøre det eksisterende biblioteket skal hjørnene på eksisterende bibliotek være synlig og eksisterende overlysfunksjon skal bevares. Sarpsborg har tradisjon for å framheve hjørnene i sentrumskvartalene med brutte eller buede hjørner. En framheving av hjørnet ses som positivt også for nytt bygg, men det bør ikke nødvendigvis gjøres på tradisjonell måte.

Glenghuset har en lukket form som det er vanskeligere å bygge høyt inntil. På denne tomten (T2) er det også en solrik hage mot en rolig boliggate. Det konkluderes med at T2 tåler en mye lavere utnyttelse enn T1 og at dette derfor bør anses som et tillegg til T1 og eventuelt for å koble biblioteket fysisk sammen med Glenghuset.

Hagefunksjonen kan bevares ved å trekke nytt bygg tilbake og bevare et hageareal mellom vei og bygg eller legge bygg ut mot vei, noe tilbaketrukket fra eksisterende biblioteks hjørne og etablere et atrium i ny bebyggelse.

En eventuell kobling mot Glenghuset for sambruk må gjøres funksjonell slik at man kan gå innendørs mellom bygningene. Det er også ønsket at man skal se mer på utnyttelse av arealet mellom Glenghuset og Frikirken som ligger nordvendt og i dag ikke blir brukt.

Arbeidsgruppen konkluderer med at alternativ 1 er det forslaget som svarer best på regelsettet for de to tomtene. Alternativ 2-5 svarer ikke like godt på regelsettet.